

Äldre 2020

Antagen av kommunfullmäktige den 27 april 2010 § 26

Äldre 2020, ett gott liv som äldre i Tierps kommun

INLEDNING	2
OM ÄLDRE 2020.....	3
BAKGRUND.....	3
VISION.....	4
VÄRDEGRUND I TIERPS KOMMUN	5
Trygghet.....	5
Respekt för den enskildes integritet	5
Värdigt bemötande av den enskilde	5
Inflytande	5
Kontinuitet	6
Tillgänglighet.....	6
Jämlikhet.....	6
Delaktighet.....	6
ÄLDRE 2020 KÄNNETECKNAS AV FÖLJANDE:	7
FRÅN INSTITUTIONSPERSPEKTIV TILL INDIVIDPERSPEKTIV	7
BOENDE PÅ ÄLDRE DAGAR	7
Hjälp i hemmet.....	8
SERVICETJÄNSTER UTAN BEHOVSBEDÖMNING	8
RÄTTSSÄKER BEHOVSBEDÖMNING	8
SOCIALA OCH FÖREBYGGANDE INSATSER.....	10
Folkhälsa	10
Anhörigstöd	10
Uppsökande verksamhet.....	11
Träffpunkter / mötesplatser.....	11
Samverkan med frivilligorganisationer	11
Kommunens ansvar.....	12
Rehabilitering	12
Demens	13
Multisjuka	13
Äldre med psykisk ohälsa.....	13
Vård i livets slutskede	14
PERSONAL, KOMPETENS OCH LEDARSKAP	14
MAT OCH NÄRING.....	15
TEKNIK.....	15
KULTUR.....	15
JÄMSTÄLLDHET	16
KOMMUNIKATIONER	16
SAMHÄLLSPLANERING.....	16
OMVÄRLDSFAKTORER	17
EU-PERSPEKTIV.....	17
NATIONELLT PERSPEKTIV	17
BEFOLKNINGSPROGNOS.....	17
EKONOMI.....	20
UPPFÖLJNING OCH UTVÄRDERING.....	20
BILAGA	21
BEGREPPSDEFINITIONER - BOENDE	21

Inledning

Äldre 2020 är den politiska viljeinriktningen för Tierps kommun och grundar sig på dialogen som beredningen Omsorg och Livsmiljö haft med olika organisationer, anhöriga, personal, tjänstemän och andra medborgare.

Äldre 2020 finns även i en lättläst version utlagd på kommunens hemsida, www.tierp.se i syfte att öka tillgängligheten.

Äldre 2020 ska användas för att utforma vårt framtida samhälle och vara vägledande både för politiska beslut och för de olika verksamheterna inom Tierps kommun. Den ska ses över vart fjärde år med start år 2014.

Till vår hjälp att bryta ned våra viljeinriktningar i mer välformulerade meningar har vi haft Maria Sahlström projektansvarig och Anders Törnqvist konsult.

Tierp, våren 2010

Barbro Wiklund
Ordförande, beredning Omsorg och Livsmiljö

Om Äldre 2020

Äldre 2020 är ett visionsdokument. Det är politikens viljeinriktning och vision om hur livet som äldre i ett idealt läge ska se ut. Att konkretisera och bryta ner till mer handfasta mål kommer i nästa steg. Det blir en fråga om politiska prioriteringar och ekonomiska förutsättningar vad som genomförs och i vilken ordning och takt detta ska ske.

Bakgrund

Andelen äldre ökar stadigt i vårt samhälle och i takt med att vi lever längre ställs den offentliga verksamheten inför nya krav och utmaningar. I takt med att omvärlden förändras behöver kommunens verksamhet utvecklas och omstruktureras för att vara rustad för framtiden.

Kommunfullmäktiges beredning för omsorg och livsmiljö har fått i uppdrag att ta fram en äldreplan för Tierps kommun (Kf §102.08).

Kommunfullmäktiges beredningar har i uppdrag att arbeta med visioner och frågor som handlar om vad som ska göras. Äldreplan omdefinierades därför till Äldre 2020 som ska utgöra en grund för långsiktig och hållbar utveckling för de äldre ur perspektiven:

- Medborgare- och kund/brukare
- God kvalitet
- Ekonomi

Dokumentet syftar till att ge inriktningen för vad det är som ska känneteckna det goda livet som äldre i Tierps kommun.

Som underlag för Äldre 2020 finns ett planeringsunderlag som ger en faktabaserad bild och analys av nuläget och anger framtida förutsättningar för service- och omvårdnadsinsatser för de äldre.

Den 12 september 2009 träffades pensionärsorganisationer, seniorer, anhöriga, frivilligorganisationer, tjänstemän/anställda och politiker för att diskutera hur ett gott liv som äldre i Tierp kan se ut. Resultatet från denna dag utgör grunden för äldreplanen.

Komrev inom PricewaterhouseCoopers har varit behjälplig i arbetet.

Vision

Att leva ett gott liv är den övergripande visionen för livet som äldre i Tierps kommun.

Den 12 september 2009 framhöll 50 personer under en "Framtidssmedja" följande ingredienser som viktiga för det goda livet som äldre.

- Trygga och varierade boendeformer för olika behov
 - Adekvat utbildning hos personalen
 - Respektfullt bemötande
 - God och näringsriktig mat
 - Trevlig måltidssituation
 - Stöd till anhöriga
 - Samverkan med frivilligorganisationer
 - Social gemenskap, träffpunkter
-

Värdegrund i Tierps kommun

Allt arbete med omsorg och vård av äldre kräver en medvetenhet hos alla medarbetare, om arbetets personliga och känsliga innehåll och den enskildes utsatthet. En sådan medvetenhet kräver både kunskaper och en känslomässig insikt om frågorna. En gemensam värdegrund skapas bland annat genom samtal där personal i olika yrkeskategorier och ansvariga deltar och delar sina tankar och känslor inför arbetet med de äldre. Samtal med den enskilde och dennes närstående är också av stor vikt för samsyn kring en gemensam värdegrund.

Följande värdeord ska utgöra grunden för all service, omsorg och vård av äldre.

Trygghet

Trygghet är att veta att man får hjälp och stöd när man är i behov av det. Trygghet är att känna sig trygg i hemmet. Trygghet är att veta vem som kommer hem och ger hjälp och att den personen har rätt kompetens och utbildning. Trygghet är att ha möjlighet att välja bort ensamhet genom att delta i en social gemenskap.

Respekt för den enskildes integritet

Respekt för den enskildes personliga integritet är ett grundläggande värde i en demokrati. Ju mer en människa är beroende av andras stöd och hjälp, desto mer hänsyn behöver tas till den enskildes integritet.

Vård och omsorg innebär ofta att överskrida andra människors integritetsgränser inom deras privata sfär. Respekten för den enskildes personliga integritet är därför särskilt viktig. Kontakter och möten ska präglas av lyhördhet, ödmjukhet och respekt för den enskildes verklighet och särskilda förutsättningar. Respekt ska visas personer oavsett livsåskådning, religion, språkgrupp, hudfärg, kön eller sexuell läggning.

Värdigt bemötande av den enskilde

Alla människor har ett lika värde. Det är viktigt att det finns en respekt i mötet med den enskilde som grundas på hur den enskilde vill bli bemött. Den som på olika sätt arbetar med äldre ska vara väl förtrogen med vad det finns för förhållningssätt.

Inflytande

Var och en ska ha möjlighet till inflytande över sitt liv, situation och vardag.

Kontinuitet

Kontinuitet är ur alla perspektiv viktigt för att personer ska känna sig trygga. Har man omfattande vårdbehov och individualiserade insatser är det angeläget med kontinuitet i relationerna med vårdgivaren.

Tillgänglighet

Tillgänglighet innebär att samhällets tjänster är tillgängliga för äldre på samma villkor som för övriga medborgare.

Tillgänglighet handlar om möjligheten att få information och kontakt med personer som arbetar med äldre inom olika områden.

Jämlikhet

Alla personer är lika mycket värda. Alla ska behandlas lika och bemötas med respekt oavsett ålder, könstillhörighet, etnisk tillhörighet, trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning.

Delaktighet

Vi slutar inte att vara unika individer för att vi blir äldre. Det är viktigt att det finns möjligheter att påverka innehållet i vardagen. Det är särskilt viktigt att personer som har svårt att företräda sig själva får stöd, så att de själva eller via andra kan uttrycka sina önskemål och sin vilja.

Äldre 2020 kännetecknas av följande:

Från institutionsperspektiv till individperspektiv

Servicen, omsorgen och vården av de äldre ska präglas av tillit till individens förmåga att ta eget ansvar och göra egna val.

Den senaste tiden har synen på vården och omsorgen av de äldre förändrats mycket, både på europeisk nivå och i Sverige. Vi har lämnat institutionerna, exempelvis de gamla ålderdomshemmen och fokus idag utgår ifrån individens behov och önskemål.

För att möta enskilda individers behov behövs ett flexibelt utbud av insatser som ska bidra till det goda livet. Hjälpen ska utformas så att den enskilde och/eller dennes närstående har ett reellt inflytande över insatsernas utformning. Självbestämmande och integritet är givna utgångspunkter för den enskilde vid kontakter med vården och omsorgen.

Boende på äldre dagar

Äldre ska ha tillgång till bra boende i olika delar av kommunen

Kommunens målsättning är att det ska finnas olika boendialternativ för äldre personer. Dessa alternativ erbjuds av AB Tierpsbyggen, men även av andra fastighetsägare av flerfamiljshus, till exempel vissa bostadsrättsföreningar. Andra alternativ är seniorboende och trygghetsboende, som erbjuds av framförallt AB Tierpsbyggen.

I trygghetsboende och seniorboende kan det finnas tillgång till service av olika slag, exempelvis servering av mat i en gemensam lokal eller restaurang, fotvård och utrymmen för gemensamma aktiviteter. Den enskilde får efter biståndsbeslut hjälp och vård i hemmet oavsett upplåtelseform eller boendeform.

Kommunens skyldighet är att tillhandahålla vård- och omsorgsboende efter biståndsbeslut enligt Socialtjänstlagen (det begrepp som används i Sol är särskilda boendeformer). Detta beviljas de äldre personer för vilka det inte längre fungerar med vård i hemmet.

Hjälp i hemmet

Kvarboende ska göras möjligt genom utveckling av sociala, förebyggande och hälsofrämjande insatser samt hemtjänst och hälso- och sjukvård.

I framtiden kommer kommunens roll vara att erbjuda boenden som är mer inriktade på vård och omsorg när stödet inte räcker i det egna boendet. När det behövs hjälp i hemmet ska den utgå från och anpassas till individens behov. Hjälpen kan bestå av serviceinsatser, omvårdnadsinsatser och sociala insatser, anpassning av bostaden och individuella hjälpmedel.

Behovet av hemtjänstinsatser kommer att öka under de närmaste åren genom att antalet äldre personer ökar. Individuell behovsbedömning och individanpassad vård och omsorg utgör en del av grunden för det goda livet.

När den enskildes behov av vård, omsorg och trygghet inte kan tillgodoses i den egna bostaden kan det bli aktuellt med en annan boendeform, mer inriktade på vård och omsorg.

Det kan också handla om parboende där det ska vara möjligt att fortsätta bo tillsammans även om den ena maken/makan är i behov av en plats i särskilt boende. ”Prova på boende” kan vara en chans för den som har bott i hus i hela sitt liv att prova på hur det är att bo i lägenhet. Om kommunen har en lägenhet tom så kanske den kan användas till att prova på och bo i under 1 – 2 veckor innan man bestämmer sig för att flytta.

Den demografiska och medicinska utvecklingen innebär att det i Tierps kommun kan finnas behov av ytterligare boendeplatser i skilda boendeformer.

Se bilaga för definitioner av olika boendeformer.

Servicetjänster utan behovsbedömning

Det ska vara enkelt att få en samlad information om och tillgång till servicetjänster utan behovsbedömning.

I Tierps kommun ska det erbjudas servicetjänster som inte föregås av behovsprövning. Enligt lagen om kommunal befogenhet att tillhandahålla servicetjänster åt äldre så att det finns möjlighet för den enskilde att köpa hushållsnära tjänster även utanför kommunens verksamhet.

Rättssäker behovsbedömning

En professionell och rättssäker behovsbedömning ska alltid göras.

När behovet av bistånd prövas är det av stor betydelse att den individuella behovsbedömningen genomförs på ett för den enskilde rättssäkert sätt. Den enskilde ska vara delaktig och ha inflytande, information som lämnas ska vara korrekt och lättförståelig, dokumentationen av beslut ska vara av god kvalitet.

Uppsökande verksamhet

Arbetet med uppsökande verksamhet ska fortsätta att utvecklas.

Förebyggande hembesök är en framgångsrik strategi för att gynna en positiv hälsoutveckling bland äldre. Framgången förutsätter emellertid att besöken genomförs av kunnig personal. Dessutom måste besöken vara återkommande. Besöksverksamheten kan även innebära mindre behov av både hemtjänst och sjukhusvård samt avsevärt minska antalet akuta läkarbesök på vårdcentralen.

Träffpunkter / mötesplatser

- **Det ska finnas mötesplatser för äldre i olika delar av kommunen**
- **Mötesplatserna ska vara lättillgängliga avseende öppettider och plats**
- **Frivilligorganisationer och föreningar ska uppmuntras till att ta aktiv del i verksamheterna**

När möjligheterna för äldre att bo kvar i den egna bostaden ökar så ökar också behovet av mötesplatser för aktiviteter och umgänge. Det är därför viktigt att kommunen stimulerar tillkomsten av öppna verksamheter för samvaro och aktiviteter. Dessa bedrivs av eller i samverkan med frivilligverksamheter och intresseorganisationer. Kommunen kan stödja genom till exempel föreningsbidrag eller genom upplåtelse av lokaler.

Mötesplatserna ska vara lättillgängliga och fungera som gemensam resurs för många olika aktörer, som till exempel anhörigvårdare, frivilligorganisationer och personal inom vården och omsorgen. Genom att samverka kan ett varierat utbud av sysselsättning, kulturevenemang, och samvaro erbjudas utifrån olika behov.

Samverkan med frivilligorganisationer

Samverkan med frivilligorganisationer ska finnas och präglas av tillit.

Intresseorganisationer, exempelvis frivilligorganisationer, studieförbund, kyrkor, samfund, handikapporganisationer och brukarorganisationer spelar en stor roll och utför stora insatser i kommunen.

Samarbete och samverkan ger förutsättningar för ett gott liv i vår kommun. Det kan handla om att kommunen ekonomiskt stöder organisationer eller upplåter lokaler för att bedriva verksamheter.

Hälso- och sjukvård

Kommunens ansvar

Kommunen ska verka för att utveckla en integrerad och kvalificerad vård och omsorg. Det ska råda en god kommunikation, samverkan och samsyn kring de äldres behov.

Kommunen ansvarar för hälso- och sjukvård i särskilt boende och i ordinärt boende till och med sjuksköterskenivå sedan år 1992, då Ädel-reformen infördes. I ansvaret ingår även rehabiliteringsinsatser enligt överenskommelse med landstinget. Läkare och övriga sjukvårdsinsatser är landstingets ansvar. Ädel-reformens intention är att se till individens sociala behov och omvårdnadsbehov inklusive rehabilitering på ett sammanhållet sätt.

Kommunen samverkar på regional nivå genom Regionförbundet Uppsala län. Enheten för forskning och utveckling (FoU) är ett samverkansorgan mellan länets kommuner och landstinget i Uppsala län. Kommunen samverkar även med landstinget genom olika överenskommelser. Syftet med samverkan är att bidra till en hållbar utveckling av välfärdsfrågor, bland annat inom sociala frågor och hälso- och sjukvårdsfrågor. Dessa ska bedrivas utifrån aktuell forskningskunskap och beprövad/reflekterad erfarenhetskunskap.

Rehabilitering

Äldre ska kunna ta vara på sina resurser, behålla sina funktioner och vanor för att leva ett så självständigt liv som möjligt.

Rehabilitering innebär insatser som ska bidra till att en äldre person utifrån dennes behov och förutsättningar, återvinner eller behåller bästa möjliga funktionsförmåga samt skapar goda villkor för ett självständigt liv och att aktivt kunna delta i samhällslivet.

Rehabilitering kräver ett rehabiliterande förhållnings- och arbetssätt samt en väl fungerande samverkan mellan olika kompetensområden för att anpassa insatserna efter den enskildes behov, förmåga, vilja och intresse.

Demens

Vård och omsorg av demenssjuka ska utvecklas genom att tillämpa kunskap om särskilt individanpassad vård och omsorg för demens. Personalen ska ha god och tillräcklig kompetens inom området.

Antalet personer med demenssjukdom ökar i takt med de demografiska förändringarna. Det är inte möjligt att inom en överskådlig framtid bota sjukdomen. Många demenssjuka kan dock bo hemma under sjukdomsutvecklingen med hjälp av olika stödinsatser.

Socialstyrelsens riktlinjer¹ ska utgöra grunden för utvecklingen av vården och omsorgen av de demenssjuka.

Multisjuka

De multisjukas speciella behov ska särskilt uppmärksammas. Vård- och omsorgsinsatserna ska vara individuellt anpassade och samordnade.

Med multisjuk avses personer som har någon komplicerad diagnos eller flera olika, problem med nedsatt rörlighet och ork, samt behov av rehabiliterande och/eller funktionsuppehållande insatser under lång tid. Gruppen multisjuka äldre förväntas öka i framtiden vilket gör att vård- och omsorgsinsatser måste koordineras så effektivt som möjligt.

Sammantaget har gruppen multisjuka en skör och snabbt föränderlig livssituation med återkommande omprövning av vård-, omsorgs- och rehabiliteringsinsatser. Till bilden hör också användning av flera olika läkemedel (s k polyfarmaci). Därför ska läkemedelsanvändningen ses över regelbundet av farmaceut. Av vikt är också att uppmärksamma de multisjukas tandstatus.

Äldre med psykisk ohälsa

Äldre med psykisk ohälsa ska särskilt uppmärksammas. Vård- och omsorgsinsatserna ska vara individuellt anpassade och samordnade. Personalen ska ha god och tillräcklig kompetens inom området.

Psykisk ohälsa hos äldre kan debutera under åldrandet, men kan också ha börjat tidigare i livet och inneburit en långvarig funktionsnedsättning. Problemet ställer stora krav dels på vårdens och omsorgens organisation, dels på personalens kompetens. Även närstående till äldre med psykisk ohälsa behöver uppmärksammas ytterligare.

¹ Socialstyrelsen; Nationella riktlinjer för vård och omsorg vid demenssjukdom.

Vård i livets slutskede

Den enskildes vilja och behov ska vara styrande för kommunens vård- och omsorgsinsatser i livets slutskede.

Många vill leva sina sista dagar hemma, andra har behov av sjukhusets resurser. Alla människor har rätt till ett värdigt slut på lika villkor. Vård och omsorg ska finnas där den enskilde befinner sig och ingen ska mot sin vilja eller i onödan behöva flytta mellan boende och sjukhus.

Vård i livets slutskede kräver en väl fungerande samverkan mellan olika kompetensområden för en värdig avslutning av livet.

Personal, kompetens och ledarskap

Personalen som arbetar med äldre ska ha lämplig utbildning och kompetensutvecklas i den utsträckning som behövs. Det ska finnas tillräckligt med personal för att verksamheten ska ha en god kvalitet.

Personalen är den viktigaste kvalitetsfaktorn i vården och omsorgen av de äldre. Genom rätt utbildning och kompetens säkerställs en hög kvalitet. För att behålla och utveckla en god kvalitet är det viktigt att prioritera kompetensutveckling för de olika yrkesgrupperna.

En avgörande framgångsfaktor för att kunna erbjuda god vård och omsorg till de äldre, som motsvarar behoven, är att det finns en långsiktig planering av kompetensförsörjningen.

Personalens kunskap och kompetens i olika språk ska ses som en tillgång och tillvaratas.

Ett bra ledarskap är mycket betydelsefullt för verksamhetens kvalitet. Utveckling av och stöd till ledare på olika nivåer är därför av stor vikt.

Mat och näring

**Maten ska vara god, vällagad och näringsriktig samt anpassad till äldres behov och serveras i en lugn och trevlig måltidsmiljö.
Nattfastan ska inte överstiga 11 timmar.**

Mat är inte bara något som behövs för att vi ska överleva utan kan också vara ett av livets glädjeämnen. Maten ska därför vara god, vällagad och näringsriktig samt anpassad till äldres behov och matvanor. Måltidsmiljön är viktig, alla människor har behov av en god måltidsmiljö. Måltidernas betydelse ökar också när andra aktiviteter avtar och måltiden kan vara ett avbrott vardagen. Social samvaro, trevlig dukning och uppläggning, tid för att se eller få maten beskriven, känna dofter och smaker och att i lugn och ro kunna äta är viktigt i en god måltidsmiljö. Möjligheter till socialt umgänge kan växa fram under gemensamma måltider.

Teknik

Användningen av tekniska hjälpmedel ska fortsätta att utvecklas.

Möjligheterna att utveckla och förbättra säkra, funktionella och kognitiva hjälpmedel samt tjänster för äldre är stora. Det kan röra sig om utrustning i bostaden för skötsel av personlig hygien, planeringshjälp eller ”kom ihåg hjälp”, telefon, TV, hjälpmedel för tänkande, perception, inläring och minne. Andra områden kan vara förflyttning inomhus eller utomhus, nya kombinationer av mobila tjänster både för varor och för service. Den tekniska utvecklingen ska bejakas och stimuleras men får inte användas som ursäkt för att minska den mänskliga kontakten i vården och omsorgen.

Kultur

Det ska finnas ett rikt kulturutbud som är tillgängligt för alla.

Tillgång till kulturella upplevelser är en självklarhet för alla – även äldre. Kulturella upplevelser kan skapa gemenskap och vara ett sätt att nå människor som annars kan ha svårt att kommunicera. Deltagande i olika former av kulturella verksamheter kan minska depression, öka gemenskap och verbal kommunikation. Kulturaktiviteter kan vara bra sätt att skapa möten mellan äldre.

Jämställdhet

Jämställdhet ska råda mellan kvinnor och män.

Jämställdhet handlar om jämn fördelning av makt och inflytande så att kvinnor och män har lika möjlighet till makt och inflytande, både som beslutsfattare, verkställare och brukare. Kvinnor och män ska ha samma möjligheter att ta del av insatser och aktiviteter oberoende av individens ekonomiska förutsättningar.

Äldre som utsätts för övergrepp och våld i hemmet är en grupp som bör uppmärksammas.

Jämställdhet innebär att kvinnor och män har lika stor rätt till vård och omsorg, att kvinnors och mäns omsorgsbehov bedöms på likvärdigt sätt och att vården och omsorgen är av lika god kvalitet oberoende av kön. Jämställdhet ur anhörigas och anställdas perspektiv kan innebära dels att män i större utsträckning deltar i vård- och omsorgsarbetet, dels förbättrade villkor för vård- och omsorgsarbete.

Kommunikationer

Det ska finnas goda kommunikationer som är tillgängliga och säkra.

Goda kommunikationer som är tillgängliga och säkra är en förutsättning för ett självständigt liv. Möjligheterna för äldre att ha tillgång till serviceinrättningar, affärer och köpcentra ska vara lika goda som för andra åldersgrupper. Det betyder att hänsyn och anpassningar till de äldres behov ska tas vid planering av framtida anläggningar och att tillgängligheten till nuvarande tillgodoses.

Samhällsplanering

Äldreperspektivet ska vara en aktiv och naturlig del av samhällsplaneringen och beaktas inom kommunens samtliga verksamhetsområden.

Äldres möjligheter att delta i samhällslivet ska vara lika stora som för övriga i samhället. Det innebär att särskild anpassning kan behövas vid planering av olika samhällsfunktioner.

Tillgång till trädgårdsmiljöer och grönområden samt möjligheter att ta del av dem bör beaktas.

Omvärldsfaktorer

EU-perspektiv

Antalet personer i EU som är över 65 år väntas stiga med 70 procent till år 2050 och antalet personer över 80 år med 170 procent.

Inom EU förs på samma sätt som på den nationella nivån en diskussion om ett förändrat synsätt på vård och omsorg av äldre med en mer individfokuserad inriktning.

Nationellt perspektiv

Vården och omsorgen av äldre regleras av Socialtjänstlagen (SoL), Hälso- och sjukvårdslagen (HSL), Lagen om stöd och service till vissa funktionshindrade (LSS), Lagen om assistansersättning (LASS), Lagen om medicintekniska produkter och Lagen om bostadsanpassningsbidrag samt förordning om livsmedelslagsstiftning (EG) 852/2004.

Utöver lagarna finns också ett antal nationella handlingsplaner. Exempel på nationella handlingsplaner är:

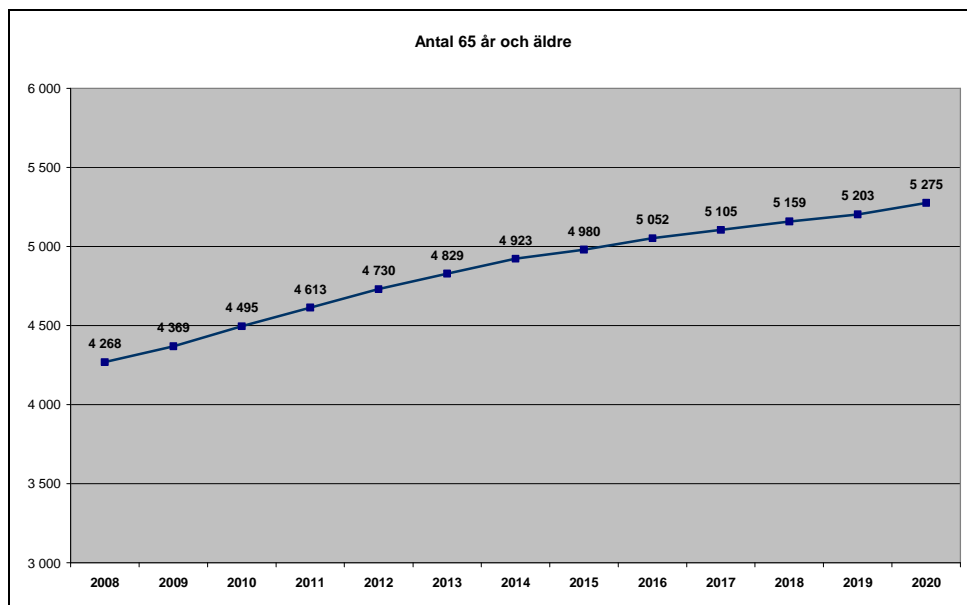
- Nationell handlingsplan för äldrepolitiken.
- Nationell utvecklingsplan för vård och omsorg om äldre.
- Nationell handlingsplan för handikappolitiken.

Det nationella målet lyder: Äldre skall kunna leva ett aktivt liv och ha inflytande i samhället och över sin vardag, kunna åldras i trygghet och med bibehållet oberoende, bemötas med respekt och ha tillgång till god vård och omsorg.

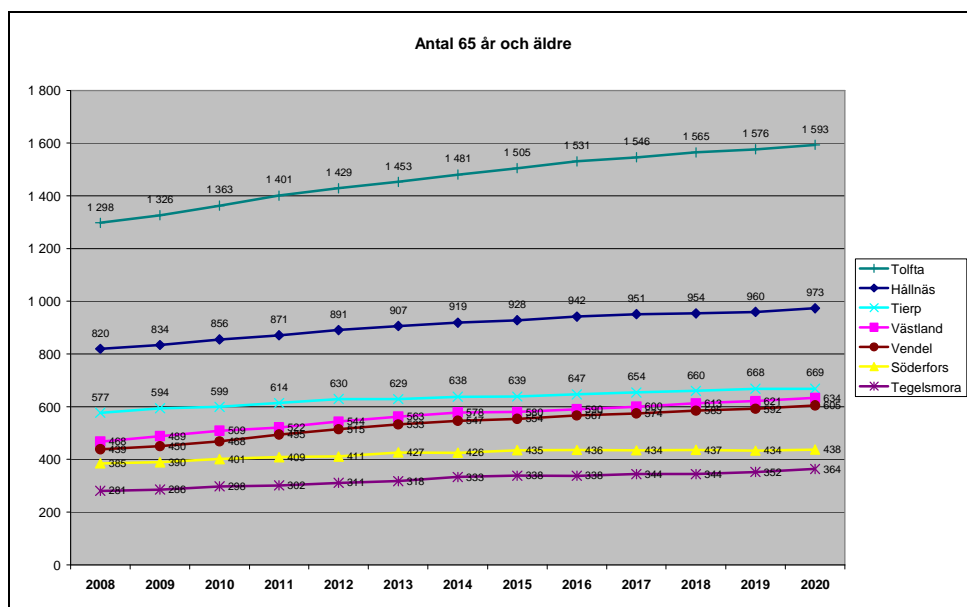
Befolkningsprognos

En viktig utgångspunkt för den framtida omsorgen och vården av de äldre är vilka behov som kan komma att uppstå i framtiden. I Tjerp liksom i landet i övrigt kommer en allt större del av befolkningen att bestå av äldre personer.

Prognostiserad utveckling under de kommande åren av antalet 65-åringar och äldre kan ses i bilden nedan.

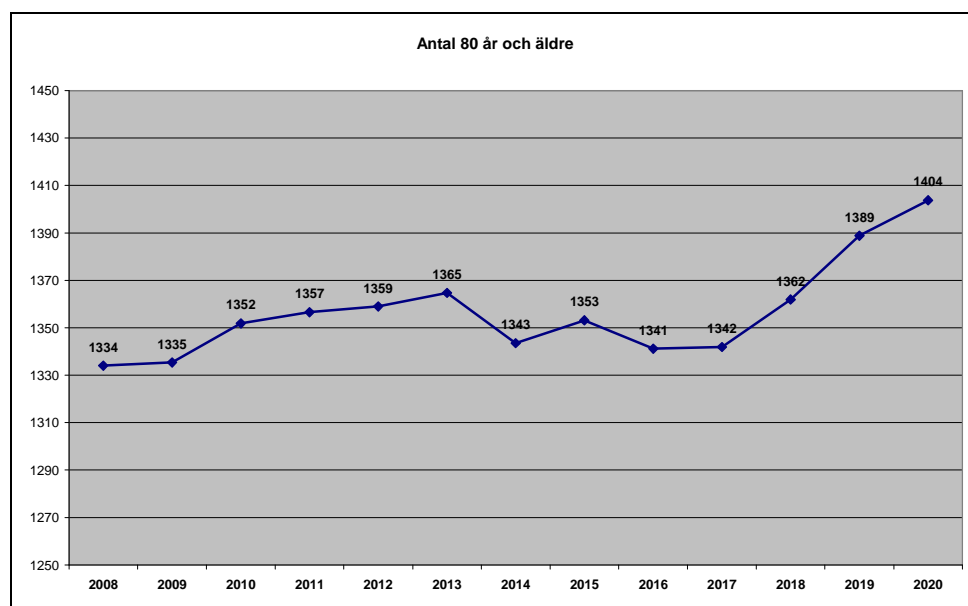

Antalet 65-åringar och äldre kommer att öka under åren fram till år 2020. Ökningen mellan år 2010 och 2020 kommer enligt prognosen att vara ca 780 personer.

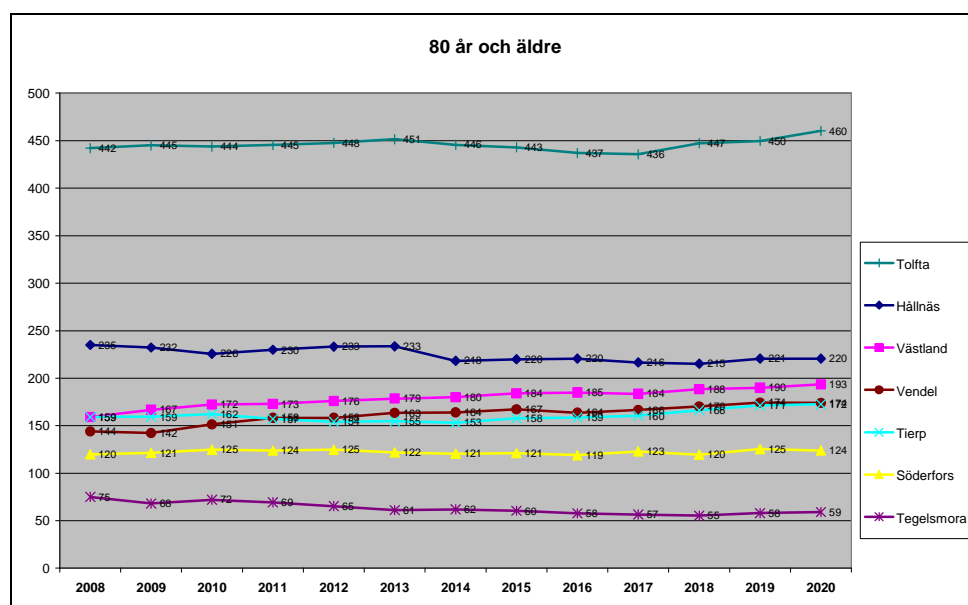

Bilden ovan visar befolkningsprognosen 65-åringar och äldre för olika delar av kommunen. Största ökningen beräknas i Tolfta och Västland.

Behoven av vård och omsorg är dock störst i de högre åldrarna. I bilden nedan ses den prognostiserade utvecklingen för antalet 80-åringar och äldre för kommunen totalt.

Antalet 80-åringar och äldre kommer att vara relativt konstant under de närmaste åren, under slutet av perioden kan dock en förhållandevis kraftig ökning förutses.

Bilden ovan visar befolkningsprognosen 80-åringar och äldre för olika delar av kommunen. Ökningar beräknas i Västland och Vendel, medan antalet 80-åringar och äldre förväntas minska i Tegelsmora.

Ekonomi

En förutsättning för att kunna förverkliga intentionerna och målen i Äldre 2020 är att kommunen har en stabil och stark ekonomi. Detta ställer krav på en långsiktighet och uthållighet i den ekonomiska planeringen.

Utveckling av förebyggande och hälsofrämjande insatser, hemtjänst, olika former av boenden, hemsjukvård samt utveckling och tillskapande av nya verksamheter och arbetssätt kommer att ställa krav på att ekonomiskt utrymme finns och att nödvändiga prioriteringar görs.

Uppföljning och utvärdering

Intentionerna och målsättningarna ska brytas ned i konkreta åtgärder genom att finnas med verksamhetsplaner, som följs upp och utvärderas. Dokumentet Äldre 2020 följs vart fjärde år med start 2014.

En aktualitetsförklaring ska göras i början av varje mandatperiod år 2014 och 2018. Aktualitetsförklaringen ska bifogas planen. Beredningen för omsorg och livsmiljö har ansvaret för att bevaka att detta sker.

Aktualitetsförklaringen baseras bland annat på eventuella lagförändringar och förändrade förutsättningar i stort.

.

Bilaga

Begreppsdefinitioner - boende

Följande definitioner är tagna ur utredningen SOU 2008:13 ”Bo bra hela livet”.

Ordinära bostäder: Alla bostäder som inte omfattas av särlagstiftning.

Särskilt boende: Enligt socialtjänstlagen ska kommunerna inrätta särskilda boendeformer för service och omvårdnad för äldre människor med behov av särskilt stöd. Vid dessa kan omfattande service och vård förekomma dygnet runt. Kommunerna har ansvaret för såväl sociala som medicinska insatser, förutom sådana som ges av läkare. Med Permanent boende i särskilda boendeformer avses stadigvarande boende i särskilda boendeformer i motsats till tillfälligt boende (korttidsvård/korttidsboende).

Särskilt boende kan ses som ett samlingsnamn för kommunens alla äldreboenden. För att tillgodose den enskildes behov kan de särskilda boendena ha olika inriktningar. Det kan vara inriktning mot demenssjukdomar, somatiska sjukdomar eller andra specifika behov som kräver särskild omvårdnad och kompetens.

Termen *vård- och omsorgsboende* föreslås av utredningen SOU 2008:13 ersätta *särskilt boende* i 5 kap. 5 § socialtjänstlagen. Med vård- och omsorgsboende avses: ”En boendeform för äldre som omfattas av rätten till bistånd enligt socialtjänstlagen. I boendet erbjuds service, personlig omvårdnad och hemsjukvård dygnet runt (heldygnsomsorg). Vård- och omsorgsboende upplåts med hyresrätt för personer som bor permanent i denna boendeform.”

Seniorbostäder används som samlingsbegrepp för alla varianter av mellanboendeformer, dvs seniorbostäder, plusboenden, bogenenskaper, kooperativ etc., som ingår i det ordinära bostadsbeståndet. Sådana bostäder utmärks av god tillgänglighet, tillgång till gemensamhetslokaler, och krav på att de boende måste ha uppnått en viss ålder för att få flytta in. Seniorbostäder upplåts med hyresrätt, bostadsrätt eller kooperativ hyresrätt. Utbudet styrs i huvudsak av byggansvarigas bedömningar av efterfrågan och betalningsförmåga men också genom enskilda personers eller grupperns initiativ. Seniorbostad skaffar man på det sätt som förekommer redan idag, dvs genom bostadsförmedling/bostadskö, köp av bostadsrätt, medlemskap i kooperativ hyresrättsförening eller kontakt med byggare eller motsvarande.

Trygghetsbostäder: Delegationen föreslår en ny boendeform – trygghetsbostäder – för äldre personer som känner sig oroliga, otrygga

och/eller ensamma i sin nuvarande bostad. Kommunerna föreslås genom en särskild lag få befogenhet att inrätta trygghetsbostäder, som upplåts med hyresrätt via en förmedling eller liknande i kommunens regi. För att få tillgång till en trygghetsbostad ställer man sig i förmedlingens kö. Förturer kan tillämpas om kommunen anser det lämpligt. Lokala variationer kommer med stor sannolikhet att förekomma eftersom behoven skiljer sig över landet.

För att personer med funktionsnedsättning ska kunna leva ett så självständigt liv som möjligt bör den fysiska tillgängligheten i trygghetsbostäderna vara mycket god. En sådan tillgänglighet gör det också möjligt för den enskilde att bo kvar längre. Delegationen anser det därför önskvärt att den höjda tillgänglighetsnivån i svensk standard för byggnadsutformning används vid nybyggnation av trygghetsbostäder.

Vissa trygghetsskapande faktorer, såsom trygghetslarm som kan besvaras och åtgärdas snabbt och personal vissa dagar/tider i veckan med uppgift att initiera gemensamma aktiviteter, bör finnas i trygghetsbostäderna. En gemensamhetslokal i huset möjliggör gemensamma aktiviteter för de boende. Det ska också finnas möjlighet till gemensamma måltider.

Parboende

För de personer som levt ett långt liv tillsammans ska det vara möjligt att fortsätta bo tillsammans även om den ena maken/makan är i behov av en plats på särskilt boende.

”Prova på boende” är en chans för den som har bott i hus i hela sitt liv att prova på hur det är att bo i lägenhet. Om kommunen har en lägenhet tom så kanske den kan användas till att prova på och bo i under 1 – 2 veckor innan man bestämmer sig för att flytta till annat boende.
